

2.6.2021

SAAVUTETTAVUUSOHJEITA SOSIAALISEN MEDIAN JULKAISIJOILLE

1. YLEISTÄ

Saavutettavuus on digitaalisten sisältöjen esteettömyyttä. Saavutettavat sisällöt on kirjoitettu selkeällä kielellä ja ne ovat tarjottu useammalle aistille käytettäväksi, jotta esimerkiksi näkö- tai kuulovammaisen henkilö voi yhtä lailla hyötyä sisällöistä. Selkeästi kirjoitetut sisällöt avautuvat paremmin myös heille, joilla on kognitiivisia haasteita.

2. KUVIEN JULKAISEMINEN SAAVUTETTAVASTI

Kuvia julkaistaessa somessa on tärkeää ottaa huomioon myös ne ihmiset, jotka eivät näe kuvaa ja tarkastelevat jaettuja sisältöjä lukulaitteen/ruudunlukuohjelman avulla.

Lukulaitteet eivät pysty ”selittämään” kuvien sisältöä auki, joten kuvien yhteyteen tulisi lisätä vaihtoehtoinen teksti (alt-text). Vaihtoehtoinen teksti auttaa myös niissä tilanteissa, kun kuvat eivät jostain syystä lataudu. Tällöin niiden sisältö saadaan tarkasteltavaksi vaihtoehtoisen tekstin avulla.

Löydät tekniset ohjeet vaihtoehtoisten tekstien lisäämiseen ohjeen alalaidasta.

3. MILLAINEN VAIHTOEHTOISEN TEKSTIN PITÄISI OLLA?

Vaihtoehtoinen teksti ei ole kuvateksti (kuvateksti on yhtäläinen ja näkyvä kaikille), vaan sen on tarkoitus kertoa kaikki oleellinen tieto kuvan sisällöstä ruudunlukuohjelmalle.

Vaihtoehtoisen tekstin pitäisi kertoa sellaista tietoa, jota tekstiä lukemalla ei saa (jos tällaista tietoa on). Tällainen tieto kuvaa esimerkiksi kuvan kontekstia ja toimintaa. Sen tulisi olla sisällöltään neutraali. Vältä siis omia tulkintoja, ja kirjoita tekstistä mahdollisimman napakka ja selkeä.

Tasa-arvosyistä on suositeltavaa, että sukupuolia ei alt-tekstissä kuvailla tai arvata.

Esimerkki alt-tekstistä, joka on liian tulkitseva:

Iloinen Punaisen Ristin vapaaehtoinen ojentaa ulkona kesäisessä säässä ruokakassia vähävaraiselle naiselle, joka on tullut hakemaan ruoka-apua.

Esimerkki neutraalista ja tiiviistä alt-tekstistä:

Hymyilevä Punaisen Ristin vapaaehtoisliiveihin pukeutunut henkilö ojentaa ruokakassia toiselle henkilölle aurinkoisessa kesäsäässä.

2.6.2021

4. MILLOIN VAIHTOEHTOISTA TEKSTIÄ EI TARVITA?

Joissain tapauksissa vaihtoehtoista tekstiä ei tarvita. Alt-tekstiä ei tarvitse lisätä, jos:

- kuva on koristekuva tai muu sisällön kannalta merkityksetön kuvituskuva
- sisältö on kuvailtu jo tyhjentävästi postaustekstissä

5. ESIMERKKI VAIHTOEHTOISEN TEKSTIN MUODOSTAMISESTA

 Suomen Punainen Risti
Julkaissija: Meltwater Engage · 25. huhtikuuta ·

Victor Cabrera muutti Perusta Suomeen joulukuussa. Hän pystyi tekemään jonkin verran lakimiehen työtään etänä kotimaahansa, mutta halusi lisää sisältöä päiviinsä Tampereella. Nyt hän jakaa Punaisen Ristin ruoka-apua joka keskiviikko.

– Autan neljän tunnin ajan. Kun ruokarekka tulee, puramme sisällön, lajittelemme ruoat, pakkaamme ne kasseihin ja jaamme hakijoille, Victor kuvailee vapaaehtoisvuoroaan.

Ruokajakelussa oppii myös kieltä, ja Punaisen Ristin Tampereen osasti on pyrkinyt aktiivisesti saamaan maahanmuuttajia vapaaehtoistoimintaan.

– Ei kannata pelätä mukaan tuloa. Samalla kun pääsee auttamaan, oppii kieltä ja tutustuu Suomeen ja suomalaisiin. Suosittelen, Victor sanoo.

Alt-text vaihtoehtoja huonoimmasta parhaimpaan:

1. *Victor* = Ei anna mitään informaatiota kuvasta.
2. *Victor vapaaehtoisena ruoka-avussa* = Hyvä, mutta ei kerro kuvan sisällöstä riittävästi.
3. *Victor, päällään punaiset vapaaehtoisliivit, pakkaamassa ruokaa kasseihin, joita jaetaan Tampereella SPR:n ruoka-avussa.* = Riittävä kuvailu kuvan sisällöstä.

6. ÄÄNI JA VIDEO

Ääniraitoja jakaessa olisi hyvä, että tiedostosta on olemassa myös tekstimuotoinen versio.

Videoissa saavutettavuus paranee, jos kaikki videot tekstitetään Closed Captions -tekniikalla (cc), jotta lukulaitteet voivat lukea tekstityksen. Muista kirjoittaa myös tekstitykset selkeällä kielellä.

Videoiden tekstittämistä varten on olemassa ohjelmia, mutta osassa somekanavista on myös omat tekstitysohjelmsa. Jos julkaisit videon esim. YouTubessa ja Facebookissa, voit luoda ensin tekstitystiedoston (.srt) YouTuben omalla tekstitysohjelmalla, ladata sen koneelle ja liittää myös Facebook-videoon.

2.6.2021

7. OHJEITA

Saavutettavuudesta yleisesti + paljon hyviä ohjeita:

<https://www.saaeutettavasti.fi/>

Hyvät ohjeet (suomeksi) vaihtoehtoisten tekstien lisäämiseen somekuvien yhteyteen:

<https://www.saaeutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saaeutettavuus/saaeutettavuus-sosiaalisessa-mediassa/>

8. TEKNISET OHJEET – SOMEKANAVIEN OMAT OHJEET VAIHTOEHTOISTEN TEKSTIEN LISÄÄMISEEN

Facebook:

Saavutettavuuden ohjesivut: <https://www.facebook.com/help/accessibility>

Vaihtoehtoinen teksti: <https://www.facebook.com/help/214124458607871>

Instagram:

Vaihtoehtoinen teksti:

https://www.facebook.com/help/instagram/503708446705527?helpref=search&sr=1&query=vaihtoehtoinen&search_session_id=25c8f52b872e3cbb3678c502abe570cc

Twitter:

Vaihtoehtoinen teksti (englanniksi):

<https://help.twitter.com/en/using-twitter/picture-descriptions>

LinkedIn:

Vaihtoehtoinen teksti (englanniksi):

<https://www.linkedin.com/help/linkedin/answer/109799/adding-alternative-text-to-images-for-accessibility?lang=en>